

CYFARFOD	Pwyllgor Ymgynghorol Harbwr Porthmadog
DYDDIAD	3 Hydref 2023
TEITL	Adroddiad yr Harbwrfeistr
AWDUR	M.Humphreys Harbwrfeistr Porthmadog

H 1 Materion Mordwyo

- 1.1 Mae'r sianel fordwyo i harbwr Porthmadog wedi cael ei monitro gan staff yr harbwr dros yr haf. Mae'r sianel i'r harbwr o gyfeiriad y môr wedi symud o gyfeiriad Harlech ac erbyn hyn yn arwain fwy tuag at Gricieth, ynghyd â lleoliad y bwi Mordwyo (Fairway).
- 1.2 Fel yn y blynyddoedd blaenorol, mae cwrs y sianel fordwyo yn parhau i fod yn ddeinamig iawn. Mae symudiad y banciau tywod yn y sianel fordwyo yn ystod yr haf wedi golygu bod angen i staff yr harbwr adleoli rhai o'r cymhorthion mordwyo.
- 1.3 Bydd staff yr Harbwr yn parhau i fonitro llwybr y sianel a symud y cymhorthion mordwyo pan a phryd fo angen i sicrhau eu bod yn darparu'r llwybr mwyaf diogel i mewn ac allan o'r harbwr.
- 1.3.1 Mae'r Gwasanaeth yn hysbysu bod yr holl farciau mordwyo angenrheidiol ar hyn o bryd yn eu lle ac nid oes unrhyw "Hysbysiad i Forwyr" yn weithredol yn yr Harbwr yn awr.
- 1.4 Hoffai'r Gwasanaeth atgoffa morwyr o'r angen i fordwyo'r sianel 1.5 awr naill ochr i'r penllanw wrth fordwyo cwch gyda dyfnder sy'n fwy na 1.5 metr.
- 1.5 Rydym hefyd yn atgoffa morwyr y dylid cysylltu â swyddfa'r harbwr cyn dod i mewn neu adael yr harbwr, i dderbyn y wybodaeth ddiweddaraf am y tywydd a mordwyo. Bydd newidiadau i unrhyw gymhorthion mordwyo yn cael eu cylchredeg drwy Hysbysiad Lleol i Forwyr.

H 2 Materion Gweithredol

- 2.1 Mae symudiadau'r cychod wedi parhau drwy'r haf, gyda chychod sy'n ymweld yn cael eu gosod ar yr angorfeydd 'trot' yn yr harbwr mewnlol a'u hangori i'r pontynau sy'n eiddo i Glwb Hwyllo Madog.
- 2.2 Arweiniodd tywydd gwyntog anhymhorol gyda gwyntoedd de-orllewinol a glaw trwm ar 15 Gorffennaf i gyn-gwch bysgota a angorwyd ger ochr wal y cei i orlifo a suddo'n rhannol. Ymatebodd staff yr harbwr yn brydlon i'r sefyllfa ond ni fedrent atal swm bach o danwydd diesel rhag mynd o'r cwch i ddyfroedd yr harbwr, cyn defnyddio bwm amsugol arnofiol a osodwyd o amgylch y cwch.

- 2.2.1 Gyda chymorth gweithwyr yr harbwr, cafodd y dŵr ei bwmpio o'r cwch fel ei fod yn arnofio eto, gyda'r bŵm yn aros yn ei le o amgylch y cwch hyd nes y gellid adnabod beth oedd ffynhonnell y dŵr a dreiddiodd.
- 2.2.2 Cafodd Asiantaeth y Môr a Gwylwyr y Glannau a Chyfoeth Naturiol Cymru wybod am y digwyddiad, a dilynwyd yr holl weithdrefnau gweinyddol angenrheidiol yn unol â'r gofynion. Caniatawyd i'r gollyngiad wasgaru'n naturiol ac nid oedd angen cymryd unrhyw gamau pellach.
- 2.2.3 Ar hyn o bryd mae'r Gwasanaeth yn gweithio gyda pherchennog y cwch a syrfëwr morol i atal digwyddiad tebyg rhag digwydd, ac mae'r cwch wedi'i ail-leoli ger llithrfa'r harbwr i'r diben hwn.
- 2.2.4 Ar yr un diwrnod, achosodd y tywydd i gwch hwylio dorri'n rhydd o'r angorfa yn yr harbwr a bachodd llinell angori bwa cwch arall yn yr harbwr, gan beri i'r cwch hwnnw fynd yn rhydd o amgylch angorfa'r starn. Yn dilyn hynny, sicrhawyd y ddau gwch yn ôl ar eu hangorfeydd perthnasol heb niwed.
- 2.3 Dymuna'r Gwasanaeth ddiolch i gwmni Robert Owen Marine Porthmadog, am ddarparu badau dŵr personol. Mae'r badau wedi cynorthwyo staff morwrol yn fawr i oruchwylio gweithrediadau diogel ar safle lansio cychod ym Morfa Bychan ac yn sianel Porthmadog.

H 3 Cynnal a Chadw

- 3.1 Cyn dechrau'r tymor prysur, gwnaed gwaith cynnal a chadw i angorfeydd yr harbwr gan gcontractwr angorfeydd lleol. Roedd y gwaith a wnaed gan y contractwr ar gost net i'r gwasanaeth o £2,100.00, gyda chost y gadwyn amnewid a hualau cysylltiedig yn £3,894.00.
 - 3.1.1 Dros gyfnod y gaeaf sydd i ddod, cynhelir archwiliad o'r cadwyni daear yn yr harbwr, gyda rhannau o'r gadwyn a dreuliwyd yn cael eu newid.
- 3.2 Mae cwch patrôl Powercat yr harbwr bellach wedi cael dwy injan newydd ar ddechrau'r tymor am gost net o £12,293.00 i'r Gwasanaeth. Mae'r cwch wedi gweithredu drwy gydol yr haf, gan gynnal patrolau o'r sianel fordwyo pryd bynnag y bo modd.
- 3.3 Yn ystod cyfnod y gaeaf bydd cwch yr harbwr 'Dwyfor' yn cael ei hwylio i Bwllheli a'i thynnu allan o'r dŵr i osod propeler newydd. Bydd y cwch yn cael ei ailwampio ymhellach bryd hynny.
- 3.4 Yn amodol ar y cyllid sydd ar gael, bydd y Gwasanaeth yn newid arwyneb lloc yr harbwr yng nghefn swyddfa'r harbwrfeistr. Bydd concrit yn disodli'r arwyneb garw presennol, a fydd yn cynorthwyo'n fawr gyda symudiadau trelar yn y lloc.
- 3.5 Mae meinciau o amgylch yr harbwr yn parhau i gael eu hadnewyddu gyda rhagor o waith i'w gwblhau o hyd. Mae'r gwasanaeth yn parhau i dderbyn ceisiadau i leoli meinciau o amgylch yr harbwr ond dim ond lle cyfyngedig sydd ar gael.

H 4 Materion Eraill

- 4.1 Cyn dechrau mis Gorffennaf, cynorthwyodd staff yr harbwr gyda pharatoadau ar draeth Morfa Bychan, i dderbyn bad camlas mawr o'r enw 'Terra Marique', oedd yn cludo cargo trawsnewidydd trydanol ar gyfer Gorsaf Bŵer Trawsfynydd.
- 4.1.1 Ar ôl teithio o Rotterdam gyda chymorth cwch tynnu, llwyddodd y cwch camlas i lanio'n llwyddiannus ar y tywod ym Morfa Bychan ar lanw boreol 5 Gorffennaf. Ar ôl dadlwytho'r cargo, gadawodd y cwch camlas y traeth ar lanw gyda'r nos y diwrnod hwnnw. Yn dilyn hynny, symudwyd y newidydd o'r traeth i'r ffordd i gyrraedd gorsaf bŵer Trawsfynydd.
- 4.2 Yn ystod yr haf, bu'n rhaid i staff yr harbwr gysylltu â Chyfoeth Naturiol Cymru ac adrodd am wastraff hylif lliw oedd yn mynd i ddyfroedd yr harbwr. Ar ôl ymchwilio, nododd staff bod yr hylif yn dod o'r bibell arllwys a leolir ger y bont ffordd yn rhan ogleddol yr harbwr. Mae'r adroddiadau wedi'u dogfennu a deallir bod Cyfoeth Naturiol Cymru yn ymchwilio i'r mater.
- 4.3 **Borth-y-gest.** Bydd giatiau amddiffyn y môr sydd wedi'u lleoli yn Borth-y-gest yn cael eu cynnal gyda chymorth gweithiwr metel lleol. Hoffai'r Gwasanaeth atgoffa defnyddwyr yr harbwr o'r angen i'r giatiau aros wedi cau yn ystod y gaeaf.

H5 Digwyddiadau

- 5.1 Cynhaliwyd y digwyddiadau a ganlyn yn yr harbwr yn ystod yr haf;
- Diwrnod Bad Achub yr RNLI
 - Digwyddiadau Cychod Hir Celtaidd a gynhaliwyd gan Glwb Hwyllo Madog
 - Digwyddiad Beiciau Modur Hynafol
- 5.2 Dymuna'r Gwasanaeth hysbysu trefnwyr digwyddiadau i'r dyfodol o'r angen i roi gwybod ymlaen llaw i swyddfa'r harbwr. Bydd hyn yn helpu'r Gwasanaeth i benderfynu os dylid eu hawdurdodi, gyda phrosesau gweinyddol ac o ran staff.